

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Triumphvs Sacer Sanctorvm

Halloix, Pierre

Antverpiæ, 1617

Cap. 6. Apparatus ad translationem Atrebato Duacum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44013

CAPVT SEXTVM.

Apparatus ad translationem.

POSTQVAM sanctarum reli-
quiarum veritas & certitudo sa-
tis constitit: tum de congruo eis
honore habendo agi cœptum.

Nec enim permittit huius patriæ neque
priscus mos, neque hodierna pietas, vt te-
merè & ex abrupto integra præsertim SS.
martyrum corpora, vel in templa ignaro
populo inferantur, vel aris sacris absque
digno apparatu imponantur. Nam quid
esset hoc aliud, quàm & populos fructu
pietatis, & ipsos sanctos promeriti hono-
ris gloriâ spoliare? Quod in eos sanè ca-
dere nullo modo debet, qui & antiqua-
rum translationum triumphis simillima-
rum probè meminerunt, & recentium
hisce duobus tribúsue annis in hoc ipso
Belgio, & vicinis adeoque proximis vr-
bibus solemnitates publico honore atque
cultu plenissimas, vel oculis suis præsentem
conspexerunt, vel ab oculatis testibus au-
diuerunt, vel denique legendo repererunt.
Extant enim de his libelli, partim latinè,
partim Gallicè conscripti, quibus tota re-
rum in ijs translationibus gestarum series
breuiter declaratur. Et quidem ex anti-
quis

quis illa celeberrima & instar omnium haberi potest, quâ D. Ioannis Chryso-
 sti corpus è Comanâ Ponti ciuitate Cō-
 stantinopolim imperante Theodosio iu-
 niore translatum est: siquidem in thecâ
 inclusum argenteâ & humeris subuectum
 sacerdotalibus, præcedente ac præcinente
 Clericorum & Monachorum choro pri-
 mùm Chalcedonem, inde autem obuiis &
 comitantibus ipso Imperatore, & Proclo
 nouæ Romæ Archiepiscopo, simul cùm
 vniuerso clero ac senatu, & denique plu-
 rima multitudine ipsum Bosphorum quâ
 densis nauibus operiente, quâ crebris lu-
 minibus fulgurante, quâ lætis carminibus
 personante Cōstantinopolim est depor-
 tatum, atque in beatorum Apostolorum
 Petri & Pauli basilicâ depositum. Possem
 & alia eiusmodi plura proferre exempla:
 Sed illud ad hoc est satis, vt cunctis clarè
 luceat, quàm eorum, quæ in translationi-
 bus hodiernis facimus, nihil ab antiquæ
 diuertat Ecclesiæ institutis ac moribus.
 Quibus planè cōformiter R. P. Frācisus
 Mainfroy Collegii Duacensis Rector (nā
 eius præcipuè referebat, horū Martyrum,
 quos in æde suâ ponendos acceperat, ho-
 nori attendere) impensè curauit, vt nihil,
 quoad eius fieri posset, neque in transla-

tionis solemnè pompâ, neque in templo ipso, quod tam cælesti deposito fruiturum esset, quidquam desideraretur, quod vel urbis dignitati, vel martyrum religioni congrueret. Itaque opera primò data est, vt hisce sanctis pignoribus quasi nouis & acceptissimis hospitibus sua tabernacula, siue arcæ, è lignis duratu atque conseruatu optimis à peritissimo eius artis fabro conficerentur: tum verò vt preciosissimâ, & martyribus concolori holosericâ materie contegerentur, sed quam labor Phrygius & perdoctâ acu pinxisset, & suis palmis ac coronis tanquam propriis insignibus ornasset, & exquisitis lapidibus ac splendidantibus gemmis arte naturam illudente onerasset. Cui rei præter peritum phrygionem nobiles quoque & industriæ virgines tam ære suo, quàm opere meruerunt. Hac iam defunctus principali curâ (nam vt longioris operæ, sic erat ei ante omnia prouidendum) ad alias haud minùs necessarias se conuertit. Agendum enim cum Magistratu, cum Academiâ, cum Canonicorum utroque collegio, cū Nobilitate, cum religiosis Ordinibus, cū multis denique & publicè, & priuatim res ea, vt quæ communem spectaret pietatem & laudem, fuit communicanda.

Haud

Haud enim dubium erat, quin & omnes
 urbis pientissimæ ordines, tam oneris
 quàm honoris participes esse vellent, &
 se in eiusmodi negotio, si id forte accide-
 ret, præteritos esse quererentur. Actû ita-
 que cum omnibus, & eo (quæ Dei Opt.
 Max. gratia, & ipsorum quoque, vt opi-
 nor, S. Martyrum instinctus fuit) fine at-
 que successu, vt neminem qui huc colla-
 borarit, operæ suæ possit, aut debeat pœ-
 nitere. Nam Magistratus quidem intel-
 lecto peragendæ celebritatis, quæ in Dei
 sanctorumquæ laudem vergeret, consilio,
 vt est ipse suâ semper sponte in omnia
 publicæ pietatis officia pronissimus, ita
 hîc fuit eximio quodam ac singulari mo-
 do factis ipsis, præquam verbis, promptis-
 simus. Quippe qui non modò omnibus,
 quæ proposita fuerint, libenter sit assen-
 sus, sed etiam longè plus effecerit, quàm
 fineret aut sperare magnitudo, aut postu-
 lare verecundia. Cui etiam nihil necesse
 fuit, vt interdum solet, ciuibus suis ele-
 gantia atque ornatus vicorum, quo res
 studiosius per æmulationē fieret, præmia
 proponere, cùm satis haberet explora-
 tum, ad hoc omne certamen abundè per
 se valere vel sanctorum gloriam, quæ hîc
 ageretur, vel suum ipsius exēplum, quod
 aris,

76 TRIUMPHVS SACER
aris, & theatris nouâ operâ & formâ plu-
ribus in locis magnificè erigendis nosce-
retur. Vt enim Magistratus: sic & popu-
lus. Ita nec præmium æmulationis fuit, &
tamen fuit æmulatio, eaq̄ue tanta, vt mul-
tis nocturnas vigilias, etfi non indixerit,
tamen induxerit: cùm satis constet non
paucos integras noctes in opere faciundo
voluntarios exegisse. Iam quod ad vene-
rabiles vtriusque ædis tam D. Amati, quã
D. Petri Canonicos attinet, cùm se vtri-
que ad omne pietatis obsequium paratif-
simos obtulerint, hæc tantùm vt inter
studiosos amantesq̄ue hospitalitatis san-
ctorum, cum ambarum partium laude,
fuit contentio, vtra ædes SS. Martyrum
reliquias prior exciperet, atque primæ
noctis hospitio apud se retineret. Verùm
quia Atrebato venientibus, vnde illæ ad-
uehendæ erant, prior D. Amati ædes oc-
curreret, æquitas fuit, vt illa vinceret: cui
ita venerabiles Domini Ecclesiæ S. Petri
consenserunt, vt postridie iidem Marty-
res nō modò ante limina principis Apo-
stolorum transirent, sed etiam in templū
ipsum intrarent, ibiq̄ue aliquantis per in-
erecto sibi tabernaculo ad modos suaue
resonantis musicæ conquiescerent. Nihil
neque peti, neque concedi potuit æquius.
Itaque

Itaque sic conuentum . De quâ vtriusque loci tam nocturnâ in D. Amati, quàm diurnâ, in D. Petri, quiete, & vtrorumque Canoniorum in facras reliquias honore, quia in supplicationis ordine post agendû, nihil plus in præsentia. De nobilium quoque, qui quidem Duaci tum fuerunt, officio atque insigni pietate, suus quoque erit dicendi locus: quamuis hoc dici hîc possit, promptissimum eos studium in occursum præstitisse . Nec vlla fuit cum Academicis sponte suâ in omnem religionem propensissimis aut difficultas, aut mora, quin suo, vt solent, more hanc sacram pompam perlubenter, quaquâ possent, cohonestarent . Iam verò omnes huius vrbs Religiosi Ordines promptissimis animis, tam in pompæ solemnitate, quàm in diem solemnitate, tametsi non æquè omnibus opportunam, sese obtulerunt. Nam R. di PP. Franciscani licet, eadem esset translationis SS. martyrum, publicæque supplicationis, quæ D. Bonauenturæ patroni sui dies, tamen vt communi lætitiæ ac pietati gratificarentur (nec enim nobis facilè alia dies cõmodior, minusue impedita quibat inueniri) lubenter suam solemnitate in feriam alteram, quod maximi officij & beneficij loco duximus,

tran-

78 TRIUMPHVS SACER
transtulerunt. Denique de rebus his om-
nibus & omnium in idem calentibus ac
conspirantibus studiis ad R.^{mus} Atreba-
tensem Episcopum à R. P. Rectore Dua-
censi relatum est. Quibus læto animo ac-
ceptis idem R.^{mus} diem translationi san-
ctorum corporum T E R E N T I A N I &
socij Martyrum Atrebatō Duacum, dixit
tertiam Idus Iulij, posteram verò diem,
quæ eadem erat D. Bonauenturæ sacra,
publicæ supplicationi ab æde D. Amati
ad templum Societatis I E S V designauit.
Quæ dierum designatio vt fuit euulgata
(fuit autem sub initium Iulij) mox quod
erat vsque ad futuram solemnitatem resi-
duum temporis, id ferè omne in curâ ap-
paratus impendi cœptum. Quo etiam tē-
pore mirandam nos sanè in ciuibus ad
omnia, quæ huic celebritati seruirent, vl-
tro exhibenda munificentiam ac liberali-
tatem publicè priuatimquæ experti su-
mus, nec in iis modò, quibus benignita-
tem redderet opulentia ipsa leuiorem, sed
in iis etiam quibus res familiaris non adeò
lauta, nisi ardens interuenisset pietas, ef-
fectura fuisset grauiorem. De apparatu
satis: nunc cultus initia pertractanda.

C A P V T